

ВПЛИВ РОКУ ТА СЕЗОНУ ОТЕЛЕННЯ НА РЕПРОДУКТИВНІ ЯКОСТІ МОЛОЧНОЇ ХУДОБИ

Інститут тваринництва УААН

У теорії та практиці тваринництва існує думка, що при погіршенні рівня годівлі та утримання (основних факторів паратипу) продуктивність корів і особливо репродуктивні якості більшою мірою схильні до сезонності.

Нами проаналізовані дані відтворювальної здатності корів-помісей симентальської породи з голштинською та англєрською у дослідному господарстві "Українка" в період з 1992 по 1998 роки.

Дані аналізувалися з використанням лінійної моделі за допомогою програми SPSS8.0.

За період досліджу частка зимових отелень становила 29%, весняних – 26%, літніх та осінніх – 23 і 22 % відповідно. Це вказує на достовірно більшу частку корів, що приходили в охоту у весняно-літній період. При цьому сезон отелення не чинить суттєвого впливу на період між отеленнями (МОП). У корів, що отелилися взимку середнє значення цього показника дорівнює 452 дні, навесні – 454, влітку – 423 і восени – 467 при $t_d < 2$. Необхідно відмітити, що МОП мав постійну тенденцію до збільшення. Якщо 1992 року він дорівнював в середньому 402 дні, то 1998 збільшився до 477 днів і різниця між числом зимових та літніх отелень збільшилася з 5 до 10 %. При цьому сервіс період змінюється прямо пропорційно між отеленнями. Кормова забезпеченість за цей період зменшилася з 38 к. од. на умовну голову до 27 к. од.

Одержані результати вказують на те, що різниця МОП має не достовірні сезонні коливання. Сезонність більшою мірою впливає на співвідношення отелень, тоді як вплив року з 1994 до 1998 достовірно збільшує і вище зазначений показник і МОП ($t_d = 3,4$). Це, на нашу думку, пов'язано з погіршенням умов годівлі.

Таким чином, облік міри впливу сезону отелення стосовно до різних порід, зон розповсюдження та умов утримання є актуальним.

ОЦІНКА ЗБИТКІВ ВІД НЕГАТИВНОЇ ДІЇ ПРИРОДНОГО ДОБОРУ В СТАДАХ ЧОРНО-РЯБОЇ ХУДОБИ З УРАХУВАННЯМ ГЕНОТИПУ ТА СПОСОБУ УТРИМАННЯ

Інститут тваринництва УААН

Для прискорення темпів генетичного прогресу в конкретному стаді величезне значення має правильна організація його відтворення.

Виходячи з того, що відтворна здатність молочної худоби в основному детермінується умовами оточуючого середовища, оскільки коефіцієнт її успадкованості (h^2) за даними вітчизняних авторів знаходиться в межах від 0 до 0,05 (М.З.Басовський, Б.П.Завертяєв, 1975; М.А.Плохинський, 1964;

Х.Ф.Кушнер, 1964; Б.В.Конюхов, 1980 та інш.), нами було прийнято положення, що результатом дії природного добору в популяціях свійських тварин є показники відтворної здатності.

Збитки від порушення відтворної здатності вивчали на коровах-первістках української чорно-рябої молочної худоби різних генотипів (дочки бугаїв канадського та німецького напрямків селекції) за різних способів утримання тварин (прив'язний – дослідне господарство “Українка Слобідська” та безприв'язний – дослідне господарство “Кутузівка”) в подібних умовах годівлі на рівні 49-65 ц корм. од. на корову на рік.

Оцінку збитків при порушенні відтворної здатності розраховували за формулою В.І.Власова, В.М.Войтенко, (1990):

$$ОЗВ = КЯ [7/6 ВКР + ЗЦМ (СТ + СБ)/2 + ЗЦМ_1 СУ],$$

де, ОЗВ – оцінка збитків при відтворенні; КЯ – число умовно ялових корів; СБ – стандарт живої маси бугайців у 12-місячному віці; СУ – середній річний удій корови у стаді; ВКР – вартість утримання корови на протязі року; ЗЦМ – закупівельна ціна 1 ц живої маси тварин середньої вгодованості; ЗЦМ₁ – закупівельна ціна 1 ц молока; СТ – стандарт живої маси теличок у 12-місячному віці.

Збитки при відтворенні ми оцінювали за показниками відтворної здатності піддослідних тварин та реалізаційними цінами на сільськогосподарську продукцію за 1998 рік в м. Харкові.

Вартість утримання однієї корови була 1075 грн., вартість 1ц живої маси (враховуючи племінну продукцію) – 132,26 грн., вартість 1 ц молока та молочних продуктів – 31,98 грн.

Оцінка збитків при відтворенні (ОЗВ)

Показники	УУЯК, грн.	НТ, грн.	НЖМТ, грн.	НМ, грн.	ОЗВ, грн.
Прив'язний спосіб утримання					
Нашадки бугаїв канадського напрямку селекції	30745	5124	1248270	4169789	5,5
Нашадки бугаїв німецького напрямку селекції	8385	1398	340437	1245723	1,6
Разом	39130	6522	1588707	5415512	7,0
Безприв'язний спосіб утримання					
Нашадки бугаїв канадського напрямку селекції	19637	3279	798718	2388925	3,2
Нашадки бугаїв німецького напрямку селекції	3118	520	126573	363549	0,5
Разом	22791	3799	925291	2752474	3,7

Примітка: УУЯК – утримання умовно ялових корів; НТ – недоодержано телят; НЖМТ – недоодержано живої маси телят; НМ – недоодержано молока

Аналіз збитків при відтворенні чорно-рябої худоби у дослідних господарствах “Українка Слобідська” та “Кутузівка” показав, за прив'язного утримання худоби найбільші збитки були одержані від порушення відтворної

здатності дочок бугаїв канадського напрямку селекції. Аналогічна картина спостерігалася і за безприв'язного утримання.

В цілому в дослідному господарстві "Українка Слобідська" порушення відтворної здатності корів принесло 7 млн. грн. збитків, а в дослідному господарстві "Кутузівка" – 3,7 млн. грн. Такі дані свідчать про те, що за прив'язного утримання був значно довший сервіс-період (на 20 днів), довший період тільності (на 2 дні), ніж за безприв'язного, що відобразилося на кількості ялових корів.

Те, що від нащадків бугаїв німецького напрямку селекції, в обох господарствах були отримані найменші збитки, доводить, що їхня відтворна здатність краща за аналогічний показник дочок канадських бугаїв.

УДК 636.32/38.082

С.Ю.БАБОШКО

ВІКОВА ПОВТОРЮВАНІСТЬ ОЗНАК ПРОДУКТИВНОСТІ ОВЕЦЬ ПОРОДИ ПРЕКОС

Інститут тваринництва УААН

Поряд із спадковістю на розвиток ознак якості вовни великий вплив мають умови середовища. Повторюваність вказує на те, як впливають умови середовища на продуктивні ознаки, мінливість яких характеризується більш або менш високою генетичною обумовленістю. Крім того, коефіцієнт повторюваності вказує на те, якою мірою рівень продуктивності зберігається на протязі кількох років, тобто характеризує продуктивне довголіття та задає можливість прогнозувати продуктивні якості у ранньому віці.

Для з'ясування цих питань в ДПЗ «Іллічівка» Харківської області вивчалася вікова повторюваність ознак продуктивності ярок породи прекопс на протязі 2-х суміжних років ($n=263$). Враховувалися такі показники: жива маса, настриг немитої вовни, довжина, товщина, вирівняність та характер звивистості вовни (останній визначали в балах залежно від розповсюдження звивистості по довжині штапелю: відмінно, добре та задовільно).

Одержані високі показники повторюваності за довжиною волокна ($r=0,539$, $t_d=10,25$), вирівняністю вовни по руну ($r=0,407$, $t_d=7,13$), характером звивистості ($r=0,404$, $t_d=7,06$) і живою масою ($r=0,467$, $t_d=8,57$). Значно менше повторюваність густоти ($r=0,279$, $t_d=4,69$), товщини ($r=0,272$, $t_d=4,52$) та настригу вовни ($r=0,08$, $t_d=1,3$).

З наведених даних можна передбачити, що довжина, вирівняність, звивистість вовни та жива маса овець меншою мірою обумовлені впливом середовища, ніж густина, товщина і настриг вовни. Тому ці ознаки можливо використовувати для ефективного добору ярок за живою масою і довжиною вовни у віці 1 року, а за настригом вовни у віці 2-х років.

Визначені позитивні кореляції між настригом вовни та густиною, довжиною і живою масою ярок: $r=0,202$, $t_d=3,31$; $r=0,148$, $t_d=2,40$; $r=0,302$, $t_d=5,13$ відповідно.

Слід відзначити негативний взаємозв'язок між характером звивистості